

Vindögdheten

Butiksbiträdet bakom disken plockar ihop mina varor som skall registreras i kassa-apparaten. Så frågar hon mig om jag vill köpa en påse som kostar två kronor. Vid tidigare tillfällen var påsen gratis som en typ av service. Nu kostar det men inte av snålhet från butiken utan att butiken vill få mig att spara på plasten. Butiken tar ansvar både för mig och för naturen och blir därmed uppbyren som en miljömedveten aktör, medan jag reduceras till något viljelöst och mesigt. Så får jag påsen med mina varor och går hem, öppnar påsen, plockar ur den och viker sedan ihop plastpåsen för att väga den. Vågen visar 10 gram. Sedan plockar jag ut mina nyköpta saker ur deras plastförpackningar och lägger dem i en annan hög på bordet. Det blir en rejäl hög och vikten blir mer än tio gånger min påse, men det ogillas att tänka så. Nu ser jag i kors och blir vindögd precis som det var tänkt. Min 10 grams plastpåse i förhållande till leverantörernas 269 gram plast som fanns i min påse. Men det är jag som är miljöboven inte alla de som tillverkar och levererar varor runt om i världen. Allt som de plastar in med kolorerade färger för att vi skall köpa mer. Om någon säger något så slutar diskussionen med att de alltid finns byråkratiska regler som bestämmer hur varorna skall paketeras och transporteras. Och som sagt, byråkratin är helig och kan inte förändras. Alla måste förstå att regler är regler hur idiotiskt det än kan vara. Därför skall lilla jag bära samvetet? Och det är just mina 10 grams plastpåsar som skall rädda världen från all den plast som driver runt i våra hav och som gör att valar dör och spolats upp på land med sex kilo plast i magen. Genom att sticka fram pekpinnen med frågan om jag vill köpa en påse så får jag dåligt samvete. Det tystar effektivt och kväser konsumentmakten istället för att jag säger: ”ge mig för fan en papperspåse istället för att stå där med ditt shoppingleende och påstå att mitt behov av en påse gör mig till en buse som du skall uppfostra med hjälp av två kronor per påse”. Jag säger lägg ner, det är ingen idé, för vi svenskar är det snällaste av alla folk och det mest moraliska när det gäller miljövärd, så 10 gram gör stor skillnad? Problemet är att andra länder inte vill vara lika bra i klassen som vi. Uppmärksamheten måste fokuseras på den enskilde för att dölja de verkliga plastbovarna. Samma mönster som när Region Västmanland la ner mammografiundersökningen i Fagersta med motiveringen att det bara var 3000 undersökningar per år och att det måste vara 5000 om det skulle bli lönsamt. Konsekvenserna blev 45 000 mil per år i utsläpp för att komma till Västerås. Men den miljöförstörelsen märks inte eftersom samma organisation har köpt in 20 miljövänliga bilar som kan legitimera deras miljöpolitik. Resten glömmet vi. Jag blir skelögad och tänker på att ordet ligger nära begreppet ”skenhelig”, vilket jag vill tillägna alla miljöaktörer som vill slippa undan genom att låta andra bära det dåliga samvetet. Sluta att bära det dåliga samvetet och kräv en papperspåse.

*Per-Arne Bengtsson, präst i Västanfors Västervåla församling
epost: per-arne.bengtsson@svenskakyrkan.se*